

Připravujeme se na sjezdy ČPdS při ČSAV a SPdS při SAV

Závěry z rozšířeného zasedání hlavního výboru ČPdS při ČSAV dne 26. 5. 1992

Přítomni: Blížkovský, Malíř, Mestenhauser, Pařízek, Kučerová, Pachman, Vomáčka, Mareš, Krejčí, Pecha, Kraus, Opravilová, Příbyl, Hrdličková, Linc, Byčkovský, Čapek, zástupce Ústavu informací ve školství.

1. **Řádný sjezd všech členů ČPdS a hostů bude 20. a 21. 11. 1992 v areálu UJEP v Ústí n.L.** Zahájení v pátek v 10.00 hod., ukončení v sobotu ve 14 hod. Stravování a ubytování za režijní ceny bude k dispozici. Pozvánky s přihláškami referátů budou rozeslány počátkem října. Plénum ČPdS s volbou nového HV bude spojeno s vědeckou konferencí uzavírající jubilejní rok J. A. Komenského, hodnotící naši situaci a odbornou činnost a vymezující cíle ČPdS pro další dvouleté období. Téma:

Tradice a perspektivy české školy a pedagogiky v nadějích a krizích soudobého světa

Na jednání budou přizváni zástupci SPdS při SAV a představitelé akademických pedagogických společností aspoň sousedních zemí ČSFR. Konference bude přehlídkou nejnaléhavější problematiky a prvých výsledků práce odborných sekcí. Lapidární, podnětné, 20–30 minutové úvodní referáty za každou sekci přednesou v plénu gestoři (Kučerová, Čapková, Pařízek, Helus, Kotásek, Malíř, Jesenská, Blížkovský, Linc), kteří odpovídají i za výběr základních problémů k diskusi.

K přípravě využijte i 5. číslo „Pedagogické orientace“, které vyjde v září 1992 (uzávěrka 7. 7. 1992, viz dále)

Návrh úpravy stanov připraví tým pražské pobočky do 24. 9. 1992 (odpovídá doc. dr. E. Opravilová)

Pobočky a další instituce zabezpečí též výstavku skript a další pedagogické literatury spojenou s prodejem, s možností objednávek. Pověřte přípravou příslušné pracovníky ihned. Zjistěte a zvažte další návrhy, např. témata pro kulaté stoly; poslední možnost pro jejich projednání je na HV 24. 9. 1992.

2. V souvislosti s přípravou sjezdu a konference ČPdS vyzvala prof. Kučerová k širší autorské, redakční i propagační a distribuční spolupráci poboček, sekcí a členů při přípravě a šíření zpravodaje ČPdS a SPdS „Pedagogická orientace“. Čtvrté číslo je expedováno, redakční uzávěrka 5. čísla je 7. 7. 1992. **K přípravě zprávy o činnosti ČPdS zašlou proto redaktori poboček stručné souhrnné zprávy o činnosti poboček od května 1990 s celkovým přehledem pedagogické literatury (včetně skript) vydané v příslušných regionech (i mimo ČPdS) od 1. 1. 1990. Odpovídají předsedové poboček.**

Gestoři odborných sekcí ČPdS zašlou předběžná témata svého referátu na konferenci v Ústí nad Labem s náměty hlavních problémových okruhů pro diskusi (aspoň v rozsahu 1–2 stran). Mají-li být zprávy publikovány, nutno termín 7. 7. 1992 bezpodmínečně dodržet. **Chybějící čísla „PO“ pro nové členy a další zájemce lze objednat v sekretariátě ČPdS.** Získáme-li prostředky, vydáme zvláštní číslo PO z konference v Ústí n.L.

3. **„Výzva Rady pedagogických věd ČR k rozvíjení oborových didaktik a pedagogik“** byla projednána a s doplňujícími připomínkami schválena. Příští otevřené zasedání RPV ČR o učitelském vzdělání bude v Praze 25. 6. 1992, Celetná 13, od 10.00 hod.
4. Prof. dr. J. Mestenhauser konkretizoval pozvání na zasedání sekce **„Vzdělání – výchova – škola“** v rámci 16. světového kongresu exilové SVU a ČSAV v Praze, Celetná ul. (modrá posluchárna) od 8.30 hod. od 27. do 29. 6. 1992.
5. Prof. dr. V. Pařízek připomenul pozvání na **světový kongres srovnávací pedagogiky** v Praze 8.–14. 7. 1992
6. Dr. J. Mareš informoval o ustavení **„České asociace pedagogického výzkumu“**. Nové stanovy ČPdS by měly být otevřenější, měly by umožňovat analogické funkční specializace a diferenciaci, aniž by docházelo k nezdravému tříštění naší pedagogické obce.
7. Prof. dr. B. Blížkovský informoval o pozitivní revizi aktivního hospodaření ČPdS z 22. 4. 1992 a o **reálné možnosti obnovit svépomocné nakladatelství „Dědictví Komenského“** ještě v tomto

jubilejním roce. Konkrétní projekt bude projednán na sjezdu ČPdS. HV v této souvislosti doporučil požádat RVS ČSAV o dodatečnou dotaci k podpoře našich edičních možností, k přípravě sjezdu a k vydání referátů vědecké konference v Ústí n.L.

Všem členům, kteří dosud neuhradili členské příspěvky, byla zaslána poslední výzva (její text je pro informaci poboček přiložen). K zpřesnění evidence našich členů před sjezdem ČPdS je nezbytné v pobočkách **zkontrolovat zasláné seznamy členů a do 22. 6. 1992 sdělit sekretariátu písemně následující údaje:**

1. Jména členů (případně změny adres), kteří mají být pozváni na sjezd
2. Návrhy na eventuální zrušení členství těch, kteří nechtějí být členy naší akademické společnosti, nebo neplní své závazky (podle naší evidence a revize máme téměř 200 mrtvých duší z více než pěti set evidovaných členů!)
3. Návrhy aspoň 10–25 nových členů z tvůrčí pedagogické obce regionu, které bychom rádi pozvali již na sjezd a konferenci v listopadu 1992.

K usnadnění kooperací obdrželi členové HV adresář hlavních představitelů ČPdS při ČSAV i SPdS při SAV. Prosíme též o jeho korekturu.

8. **Příští rozšířené zasedání HV ČPdS při ČSAV v Praze**, v Celetné ul. č. 13, od 10.00 hod. dne **24. 9. 1992** bude opět věnováno přípravě sjezdu a vědecké konference o tradicích a perspektivách české školy a pedagogiky.

*Doc. dr. Z. Jesenská, CSc., v.r.,
vědecká taj. ČPdS při ČSAV*

*Prof. dr. B. Blížkovský, CSc., v.r.,
předseda ČPdS při ČSAV*

Vyřizuje: org. tajemník ČPdS

Zprávy z poboček

Zprávy došly z Prahy, Brna, Českých Budějovic, Hradce Králové, Olomouce a Plzně. Na jejich doplnění a na zprávy z dalších poboček redakce netrpělivě čeká.

Pobočka ČPdS při ČSAV v Brně

Obnovila svou činnost, rekonstruovala stávající výbor, navrhla zástupce do hlavního výboru a zvolila delegáty na mimořádný sjezd dne 20. března 1990.

Mimořádný sjezd Československé pedagogické společnosti při ČSAV se konal v Brně dne 26. 5. 1990. Schválil ustavení České pedagogické společnosti při SAV a zvolil nový hlavní výbor ČPdS při ČSAV (za předsednictví prof. dr. J. Kotáska, od 1. 1. 1991 prof. dr. B. Blížkovského). Zároveň byla dohodnuta těsná spolupráce hlavních výborů obou akademických společností ČSFR.

Za předsednictví prof. B. Blížkovského byli rehabilitováni bývalí členové pobočky, kteří pro své politicko-odborné názory v letech sedmdesátých nespravedlivě ze Společnosti vyloučení. Byl formulován program k překonání deformací, formalismu, samoučelnosti, a povrchnosti, které poznamenaly pedagogiku období stagnace, členové byli vyzváni k prohlubování vědeckosti a aktuálnosti pedagogické práce v teorii i v praxi.

V duchu nových programových ideí byl svolán kulatý stůl k interdisciplinární diskusi na téma *Výchova očima věd o člověku* (30.10.90) za účasti pracovníků antropologických oborů z různých fakult. Pro učitelskou veřejnost byla uspořádána hojně navštívená přednáška o návrhu reformy našeho školství (prof. B. Blížkovský) a o rehabilitaci naší pedagogiky (prof. Kučerová).

Výbor doporučil zřízení a rozvoj dětského centra v Brně a uspořádal besedu s prof. MUDr. J. Švejcarem (PhDr. M. Macháček). Ve spolupráci s představiteli PdF MU v Brně a VVŠ PV ve Vyškově probíhá stálý seminář „Řízení osvojecího procesu“, zejména IX. vědecké kolokvium r. 1990 a X. vědecké kolokvium r. 1992.

Jako hlavní akci po stránce koncepční i organizační přijala pobočka přípravu celostátní konference „J. A. Komenský a přítomnost“ v areálu MU v Brně ve dnech 25.–26. 3. 1991.

Tématické zaměření konference předznamenaly i dvě přednášky pozvaných expertů z Prahy (doc. dr. B. Uhra a Dr. D. Čapkové, DrSc.), jakož i diskusní klub pro zájemce všech oborů (úvod besedy prof. dr. Z. Kožnín).

Charakteristiku, obsah, a výběr příspěvků z celostátní konference „J. A. Komenský a přítomnost“ přináší „Pedagogická orientace“, zpravodaj ČPdS při ČSAV a SPdS při SAV, vydávaný v Brně. Příspěvky z konference jsou ve stále větším rozsahu doplňovány studii a aktuálními stanovisky k palčivým otázkám současného stavu školství a pedagogické vědy.

Beseda o výsledcích konference se konala 20. 5. 1991 na plenární schůzi, na níž byla předsedkyně pobočky zvolena předsedkyně přípravného výboru konference prof. dr. S. Kučerová.

Secce didaktiky (doc. PhDr. V. Švec) připravila Seminář k strukturování učiva v učebních textech (PhDr. J. Zlatník), přednášku s diskusí na téma *Studentské posuzování kvality vysokoškolské výuky* (doc. PhDr. M. J. Mareš), diskusní klub na téma *Aktivizující metody ve škole* (doc. dr. V. Švec).

Plenární schůze pobočky dne 17. 10. 1991 byla věnována diskusi o návrzích školské reformy. Ve dnech 22.–24. 10. 1991 pobočka pořádala 3 odborná shromáždění s úvodními

přednáškami prof. dr. J. Gönnera z Univerzity v Salzburgu: Aktuální problémy vzdělávání učitelů v Rakousku a zemích ES. Aktuální problémy školské reformy v Rakousku a zemích ES. Současné tendence ve vědách o výchově.

Skupina aktivních členů pobočky se zúčastnila mezinárodní vědecké konference k 400. výročí narození J. A. Komenského „Odkaz J. A. Komenského a výchova člověka pro 21. století“ (23.–27. 1992 v Praze).

Aktuální otázky, podnětené myšlenkami J. A. Komenského zazněly znovu na klubové diskusi 24. 6. 1992, za účasti pracovníků různých kateder, uvedl prof. dr. J. Maňák.

Beseda s prof. dr. J. A. Mestenhausem z University v Minesotě, 23. 4. 1992, na téma Interkulturní komunikace a Kritické myšlení.

Pobočka čítá cca 100 členů. Akcí se pravidelně účastní 20–30 členů.

Zpráva o činnosti pražské pobočky České pedagog. společnosti

Pražská pobočka nemá zatím regulerně zvolený výbor, protože se členstvo nikdy nesešlo v usnášišopném počtu.

Proto se v dubnu 1992 sešla skupina lidí, ochotná organizovat činnost: doc. dr. Z. Jesenská, dr. Milena Lvová, dr. Jiří Haškovec, dr. Marie Burešová, dr. Jiří Prokop. Perspektivním a velmi agilním spolupracovníkem je také ing. Petr Byčkovský, který založil sekci „Pedagogické měření a metodologie pedagogického výzkumu“.

Tato sekce zorganizovala 3. 6. seminář „Ped. výzkum v ČR a USA“ (pražská pobočka ve spolupráci s PÚ JAK ČSAV), na který navazuje další seminář 8. 7. (v době prezentace světového kongresu srovnávací pedagogiky, s účastníky tohoto kongresu): „K některým otázkám pedagog. měření“.

Kromě této linie metodologické, která bude s osobou ing. Byčkovského pokračovat, uskutečnila se přednáška autorů zprávy pro UNICEF „Stav dětí v ČR“ a beseda s dr. J. Kalousem „Tvorba školské politiky“. Při pražské pobočce rozvíjí činnost i sekce sociální pedagogiky, vedená dr. Haškovcem, přicházejí sem i nečlenové společnosti.

Pokus o společný zájezd po stopách Komenského ztroskotal. Kolegové (kromě důchodců) se v Praze angažují v různých iniciativách, spjatých se školstvím, kterých je přehršel. Zájem o věci společné je dosud slabý. Proto se zatím nedaří výbor pobočky „omladit“.

25. 6. 1992

Zdena Jesenská

Jihočeská pobočka ČPdS v Českých Budějovicích

Začala systematicky pracovat po hodnotící členské schůzi v březnu 1990. Její členská základna byla a doposud je poměrně málo početná.

Proto nově zvolený výbor jako hlavní záměry pro období let 1990 až 1992 stanovil:

1. Najít vhodnou formu k odborným setkáním a diskusím v tzv. pedagogickém klubu nejen pro členy pobočky, ale i další zájemce z fakult.
2. Vytvořit neformální a trvalé kontakty mezi teoretickými pracovníky z pedagogické fakulty a učiteli z praxe, kteří tvořivě přistupují ke své práci.
3. Vytvořit vhodně koncipovanými akcemi povědomí o pobočce i u studentů pedagogické fakulty.

Tyto záměry se v průběhu let 1990–92 podařilo celkem úspěšně naplnovat. Výběr témat pro setkání v pedagogickém klubu nebyl prováděn nahodile, ale vždy reagoval na konkrétní situaci jihočeského regionu, naznačil např. i změnu orientace ve výzkumné činnosti katedry pedagogiky a psychologie, vycházel také z konkrétních podnětů vzešlých z diskusí po přednáškách a besedách. Za pozitivní je možno považovat, že se jich kromě učitelů z praxe pravidelně účastnili i pracovníci Školského úřadu v českých Budějovicích a pedagogové z různých kateder fakulty. Mezi pravidelné účastníky akcí patřili i studenti pedagogické fakulty.

V rámci pedagogického klubu se realizovala setkání na téma:

listopad 1990 — Záměry církevního školství a náboženské výchovy v jihočeském kraji (ve spolupráci s teologickou fakultou)

březen 1991 — Současná pedagogická hnutí a směry v rozvinutých západních demokraciích (ve spolupráci s katedrou pedagogiky a psychologie)

duben 1991 — Výchova a vzdělání na waldorfských školách (ve spolupráci s katedrou 1. stupně ZŠ PF UK Praha)

červen 1991 — Celostátní kolokvium k problematice malotřídních škol (ve spolupráci s katedrou pedagogiky a psychologie)

prosinec 1991 — Projekt změn vzdělávacího systému v České republice (ve spolupráci s NEMES a doc. PhDr. M. Havlínovou, CSc.)

březen 1992 — Osobnost J. A. Komenského — pohled na jeho dílo v současné zahraniční teorii a praxi (ve spolupráci s PhDr. K. Rýdlem, CSc. z FF UF Praha pro Jihočeskou univerzitu)

červen 1992 — Seminář k modernizaci výuky na malotřídních školách (ve spolupráci s katedrou pedagogiky a psychologie)

V posledním období došlo ke konkretizaci spolupráce s nově ustanoveným klubem Prátel angažovaného učení (PAU), který jako dobrovolné zájmové sdružení zainteresovaných učitelů z praxe představuje v situaci pobočky vítaného partnera. Trvalým problémem zůstává určitá nedostupnost (z finančních a časových důvodů) akcí pobočky pro další okresy jihočeského regionu.

Členové výboru se účastnili všech celostátně organizovaných vědeckých konferencí a o obsahu jejich jednání informovali členskou základnu.

doc. PhDr. Ludmila Prokešová, CSc.

předsedkyně Jihočeské pobočky ČPdS při ČSAV

Z ediční činnosti členů pobočky ČPdS České Budějovice v období 1990–1992

Prof. PaedDr. L. Hintnaus, CSc.:

Jak přistupovat ke studiu pedagogických disciplín (1990) — skriptum PF ČB

Praxe pedagogické diagnostiky (1992) — skriptum PF ČB

Co od malotřídky očekává venkovská rodina. Kolokvium o malotřídních školách na PF v Českých Budějovicích 1991

Doc. PhDr. M. Hradílek, CSc.:

Kapitoly z didaktiky. 150 s. skriptum PF ČB, připraveno k tisku v 2. pol. 1992

Doc. PhDr. L. Prokešová, CSc.:

Ke stimulaci tvořivosti učitelů ve výchovně vzdělávací praxi In: Profesionální rozvíjení a seberození pedagog. pracovníků. KPÚ Ostrava, ÚVPP Bratislava 1990

Pobočka ČPdS v Hradci Králové

V polistopadovém období se vedle doc. J. Mareše, CSc. iniciativně chopil oživení činnosti pobočky doc. J. Šturma. V hlavním výboru pracoval za pobočku doc. J. Mareš a v polovině roku 1991 předsednictví pobočky převzal doc. B. Kraus.

Pobočka čítá v současnosti 15 členů. Největší vlastní akcí byly „Pedagogické dny“ organizované na PF. Jednalo se o dvoudenní jednání určené široké pedagogické veřejnosti regionu. šlo asi o 100 různých seminářů a převážně praktických zaměstnání, kterých se zúčastnilo přes 1000 pracovníků z kraje i mimo ve dnech 4. a 5. 2. 1991.

Další samostatnou akcí byla beseda s doc. J. Marešem, CSc. na téma „Poškození žáků a studentů v procesu pedagogické komunikace“. Celkem bylo přítomno 20 účastníků. Současně proběhla i schůze pobočky, na které byli členové informováni o aktuálních otázkách činnosti „Společnosti“ a o přípravě sjezdu. Akce se uskutečnila 6. 5. 1991.

Členové pobočky se také podíleli na zdařilém 3. pokračování celostátního semináře k problematice pedagogické interakce a komunikace v září 1991.

Přehled publikační činnosti v rámci pobočky:

(významné práce členů pobočky a práce vydané v regionu)

Mareš, J., Křivohlavý, J.: Sociální a pedagogická komunikace ve škole. Praha, SPN 1990, 161 s.

Mareš, J., Rybářová, M., Strnad, L.: Jak racionálně studovat na lékařské fakultě. Praha, Avicenum 1989, 103 s.

Mareš, J.: Studentské posuzování jako jedna z metod hodnocení vysokoškolské výuky. Praha, SPN 1991, 153 s.

Kraus, B.: K současným problémům mládeže. Praha, Horizont 1990, 120 s.

Kraus, B., Vacek, P.: K základním otázkám pedagogiky. Hradec Králové, PF 1992, 80 s.

Šturma, J.: Teorie vyučování. Hradec Králové, PF 1992, 60 s.

Šturma, J.: Didaktika pedagogiky. Hradec Králové, PF 1992, 126 s.

Křišťanová, I.: Diagnostika laterality a metodika psaní levou rukou. Hradec Králové, PF 1992

Täubner, V.: Obsah a metody výuky k partnerství a rodičovství. Praha, Akademie J. A. K. 1992, 42 s.

Täubner, V., Barták, Z.: Základy fyziologie a psychologie tělesných cvičení. Hradec Králové, PF 1990, 330 s.

Sborník z konference Pedagogická interakce a komunikace (září 1991), Hradec Králové, PF (v tisku).

Lapidární zpráva o činnosti olomoucké pobočky ČPdS při ČSAV

Rok 1991 byl pro olomouckou pobočku rokem jisté stagnace, související s ofenzivou vedení UP Olomouc proti pedagogickým katedrám, v důsledku níž došlo v roce 1990 k rušení kateder pedagogiky na filozofické a přírodovědecké fakultě UP a vytvoření souborné katedry pedagogiky na pedagogické fakultě UP pro celou univerzitu, vlastně tři její učitelské fakulty. V rámci toho byly vypisovány konkursy a rekonkursy a došlo k silné redukci hodin pedagogiky v učebních plánech i silné redukci vysokoškolských učitelů pedagogiky. Odcházel i docenti a kandidáti věd z oboru pedagogika (Mikšíšková, Mikulíková, Vykydal) a další budou odcházet, někteří i o své vůli. To způsobilo celkové rozladění a odklon od veřejné činnosti, ba přímo nechut k ní. Předseda pobočky L. Pecha od 1. 1. 1991 nastoupil po dosažení věku 65 let na základě vlastní žádosti do důchodu.

24. 10. 1991 se konala členská schůze olomoucké pobočky za účasti 12 členů a 3 hostů, na níž podal L. Pecha zprávu o záříjové konferenci v Poltavě, na níž byla ustanovena Mezinárodní makarenkovská asociace. Hlavním bodem jednání byla debata o stavu a úkolech pedagogických věd, jejíž výsledky předseda pobočky tlumočil na následné schůzi hlavního výboru v ČPdS Praze.

8. 3. 1992 proběhla veřejná členská schůze olomoucké pobočky za účasti 13 pedagogů (z toho 4 důchodců, kteří mají tradičně zodpovědnější vztah k oboru než kolegové mladší, až na jednu výjimku nepřítomní). Z ní bude předán podrobnější zápis.

10. 1. 1992, Olomouc

*Doc. PhDr. Libor Pecha, CSc.
předseda*

Z činnosti pobočky v Plzni v r. 1991

BŘEZEN — Dr. J. Nováčková, CSc. „Anglické školství“

BŘEZEN — Prof. Gardiulo Richard Doc. M. Černá, CSc. „Integrace postižených“

DUBEN — Prof. PhDr. F. Singule, CSc. „Nové trendy v západoevropském školství“

DUBEN — Ingrid Glatzel-Deggenlorf „Rozvoj kreativity v práci učitelek mateřských škol“

ČERVEN — Společné výjezdní zasedání s pracovníky sociální akademie v Deggendorfu

ZÁŘÍ — Prof. Lars Aase „Systém norského školství“

ŘÍJEN — Dr. Řepík „Idea a činnost soukromého gymnázia Františka Křížika v Plzni“

— E. Machková „Dramatická výchova“

— D. Janečková „Progresivní směry současného školství“

— zahájení přednáškového cyklu

LISTOPAD — Prof. Anneliese Mayr-Wuksan „Montessoriovské pojetí školy“